

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету
економіки та управління

Андрій КОЦУР

31 серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

31 серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту
новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

31 серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни "ПРАВО"

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 073 Менеджмент

Освітньо-професійна програма: „Менеджмент“

Кафедра цивільного права і процесу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПІЗ (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік	Екзамен
Денна	3	5	28	28	3	8	83	150	–	5
Заочна	3	5, 6	8	4	–	–	138	150	–	5

31.08.2023

Тернопіль - 2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 073 Менеджмент галузі знань 07 Управління та адміністрування, затвердженої Вченою Радою ЗУНУ (протокол № 9 від 26.05.2021 р.).

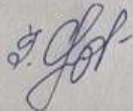
Робочу програму склала:

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу
Ольга ЗИГРІЙ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри цивільного права і процесу, протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри

д-р юрид. наук, професор

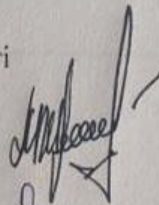

Ірина ЛУКАСЕВИЧ-КРУТНИК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 073 Менеджмент, протокол № 1 від .08.2023 р.

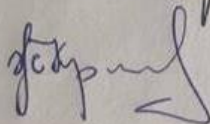
Голова групи забезпечення спеціальності

д-р екон. наук, професор

Михайло ШКІЛЬНЯК

Гарант ОП

Жанна КРИСЬКО

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО»

1. Опис дисципліни «Право»

Дисципліна «Право»	Галузь спеціальність, вищої освіти знань, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни: обов'язкова Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 073 Менеджмент Освітньо-професійна програма «Менеджмент»	Рік підготовки: <i>Денна – 3</i> <i>Заочна – 3</i> Семестр: <i>Денна – 5</i> <i>Заочна – 5, 6</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 28 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 28 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 83 год.</i> <i>Заочна – 138 год.</i> Тренінг, КППЗ: <i>Денна – 8 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна - 3 год.</i>
Тижневих годин – 10,7, з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «ПРАВО»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою курсу «Право» є вивчення загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права, розгляд основних понять юриспруденції. Курс охоплює такі важливі й актуальні питання як законність і правопорядок, правопорушення і юридична відповідальність, правова дисципліна і правова культура. У межах курсу простежується історія розвитку української державності, розглядаються проблеми розбудови демократичної, правової держави в Україні. Також розкриваються основи окремих галузей права України та найважливіші нормативні акти, вивчається зміст Конституції України, її ключових положень щодо закріплення державного та суспільного ладу України, забезпечення прав людини.

2.2. Завдання вивчення дисципліни: є вивчення закономірностей та особливостей розвитку держави і права, фундаментальних положень Конституції України, які стосуються регламентування діяльності держави й організації суспільного життя, прав і обов'язків громадянина, ознайомлення з ключовими положеннями основних галузей права та їх застосуванням, а також із перспективами розвитку правової системи України у зв'язку із євроінтеграційними процесами. Важливим завданням є створення мотивації до самонавчання й особистісного розвитку.

Курс «Право» спрямований сформувати правовий світогляд майбутніх фахівців, створити систему правових уявлень, переконань та навиків правомірної поведінки, збагатити теоретичні уявлення про поняття і категорії, які використовує правова наука.

2.3. Найменування компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

У процесі викладання навчальної дисципліни «Право» основна увага приділяється оволодінню студентами спеціальними компетентностями, а саме:

СК13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни «Право» передбачає наявність знань з дисципліни «Політологія».

2.5. Результати навчання.

ПРН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

3. Програма навчальної дисципліни «Право»

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика дисципліни

Тема 1. Основи теорії держави і права: сутність, функції та форми держави.

Поняття держави. Ознаки держави. Сутність держави. Державна влада, її інститути та поділ влади. Особливості державної влади. Поняття функцій держави. Класифікація функцій держави. Форми держави. Форма правління (монархія, республіка). Форма державного устрою (унітарна держава, федерація, конфедерація). Політичний режим (демократичний, антидемократичний). Ознаки громадянського суспільства. Поняття правової держави. Принципи правової держави. Ознаки правової держави.

Поняття права. Ознаки права. Сутність права. Поняття форм (джерел) права. Основні форми права (нормативний акт, правовий звичай, правовий прецедент, нормативний договір, правова доктрина). Функції права. Поняття системи права. Ознаки системи права. Норма права: поняття, внутрішня структура. Інститут права.

Тема 2. Правовідносини. Правова поведінка правопорушення і юридична відповідальність

Поняття правовідносин. Ознаки правовідносин. Матеріальні та юридичні передумови виникнення правовідносин. Суб'єкти правовідносин. Об'єкти правовідносин. Правова поведінка та її види. Поняття та види правомірної та неправомірної поведінки. Правопорушення: його склад та види. Юридична відповідальність. Види юридичної відповідальності.

Змістовий модуль 2. Загальна характеристика основних галузей права

Тема 3. Конституційне право як провідна галузь права України

Поняття, предмет та система галузі конституційного права. Місце та роль конституційного права в системі права України. Джерела галузі конституційного права. Державні символи України. Конституційні принципи поділу державної влади. Система органів державної влади в Україні. Конституційний статус та функції Верховної Ради України. Конституційний статус Президента України. Конституційний статус Кабінету Міністрів України. Народовладдя. Референдум. Громадянство. Свобода, права та обов'язки громадян.

Тема 4. Основи цивільного права України

Поняття цивільного права. Цивільні правовідносини. Майнові та немайнові права. Фізична особа як учасник цивільних відносин. Юридична особа як учасник майнових цивільних відносин. Об'єкти цивільних прав. Цивільна дієздатність та правоздатність фізичних осіб.

Джерела цивільного права. Загальна характеристика цивільного законодавства. Цивільний кодекс України. Закон України «Про господарські товариства», ЗУ «Про захист прав споживачів», ЗУ «Про фермерські господарства».

Поняття, зміст та форми права власності. Право власності юридичних осіб. Господарські товариства. Захист власності. Право інтелектуальної власності.

Загальні положення про договори. Захист цивільних прав. Загальні положення про спадкування. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Спадковий договір.

Тема 5. Основи трудового права України

Поняття, предмет та джерела трудового права. Колективний договір, зміст та порядок укладення. Трудовий договір: сторони, зміст та види. Підстави припинення трудового договору та їх класифікація. Порядок оформлення звільнення і проведення розрахунків. Робочий час та час відпочинку. Поняття та види відпусток. Оплата та охорона праці. Трудова дисципліна: порядок застосування заохочень і дисциплінарних стягнень. Порядок вирішення трудових спорів.

Тема 6. Основи адміністративного та кримінального права України

Поняття, предмет та джерела адміністративного права. Принципи державного управління в Україні. Суб'єкти адміністративного права. Поняття адміністративного правопорушення та його ознаки. Адміністративна відповідальність. Види адміністративних стягнень. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності. Відповідальність за окремі види правопорушень.

Поняття кримінального права, його принципи, джерела та система. Поняття та ознаки злочину, його види та стадії. Кримінальна відповідальність та її підстави. Корупційне правопорушення: поняття та відповідальність.

Тема 7. Основи права природокористування

Основні поняття права природокористування. Екологічна безпека. Об'єкти та суб'єкти права природокористування. Право власності на природні об'єкти. Право користування природними об'єктами.

Тема 8. Основи сімейного права України

Поняття шлюбно-сімейного права. Предмет правового регулювання. Поняття шлюбу. Умови одруження (взаємна згода, досягнення шлюбного віку). Перешкоди до укладення шлюбу. Порядок укладення шлюбу. Шлюбний контракт. Припинення шлюбу (в односторонньому порядку, в органах ДРАЦС, в судовому порядку). Юридичні наслідки припинення шлюбу. Особисті й майнові права та обов'язки подружжя.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Право» (денна форма навчання)

Назва теми	Кількість годин					Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ	Самостійна робота	
<i>Змістовий модуль 1. Загальна характеристика дисципліни</i>						
Тема 1. Основи теорії держави і права: сутність, функції та форми держави	2	4	1	2	10	Кейси, ситуаційні завдання
Тема 2. Правовідносини. Правова поведінка правопорушення і юридична відповідальність	2	4			10	Кейси, ситуаційні завдання
<i>Змістовий модуль 2. Загальна характеристика основних галузей права</i>						
Тема 3. Конституційне право як провідна галузь права України	4	2	1	2	10	Кейси, ситуаційні завдання
Тема 4. Основи цивільного права України	6	6			10	Кейси, ситуаційні завдання
Тема 5. Основи трудового права України	4	2			10	Кейси, ситуаційні завдання
Тема 6. Основи адміністративного та кримінального права України	4	4	1	4	10	Кейси, ситуаційні завдання
Тема 7. Основи права природокористування	2	4			10	Кейси, ситуаційні завдання
Тема 8. Основи сімейного права України	4	2			13	Кейси, ситуаційні завдання
Разом	28	28	3	8	83	

(заочна форма навчання)

Назва теми	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
<i>Змістовий модуль 1. Загальна характеристика дисципліни</i>				
Тема 1. Основи теорії держави і права: сутність, функції та форми держави.	1	2	18	
Тема 2. Правовідносини. Правова поведінка правопорушення і юридична відповідальність	1		10	
<i>Змістовий модуль 2. Загальна характеристика основних галузей права</i>				
Тема 3. Конституційне право як провідна галузь права України	1	2	18	
Тема 4. Основи цивільного права України	1		18	
Тема 5. Основи трудового права України	1		19	
Тема 6. Основи адміністративного та кримінального права України	1		19	
Тема 7. Основи права природокористування	1		18	
Тема 8. Основи сімейного права України	1		18	
Разом	8		4	138

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1, 2

Тема 1. Основи теорії держави і права: сутність, функції та форми держави

Мета заняття. Ознайомити студентів із поняттям держави, її ознаками, закономірностями виникнення, основними теоріями походження та функціями держави. **Охарактеризувати** форми держави, поняття та ознаки громадянського суспільства і правової держави. **Удосконалювати** вміння логічно мислити, навички усних виступів, підготовки рефератів та повідомлень, аргументованого діалогу, уміння сприймати чужу думку, безболісно відмовлятися від свого хибного погляду. **Формувати** моральні пріоритети, які визнають людину найвищою цінністю, особистісні вольові риси. Сприяти **вихованню** доброзичливості, людяності, тактовності. Виховувати інтерес до знань, почуття гідності, відповідальності та обов'язку, громадянськості, поваги до прав інших людей, спрямувати пізнавальну активність студентів на самовдосконалення.

Питання для обговорення:

1. Поняття держави та її ознаки.
2. Закономірності та основні теорії походження держави.
3. Характеристика функцій держави.
4. Форми держави.
5. Поняття та ознаки громадянського суспільства і правової держави.

Практичне заняття № 3, 4

Тема 2. Правовідносини. Правова поведінка правопорушення і юридична відповідальність

Мета заняття. Ознайомити студентів із соціальними нормами та правом як особливим видом соціальних норм, ознаками, функціями та джерелами права. **Охарактеризувати** складові елементи системи права, суть та види нормативно-правових актів та їх систематизації; поняття та зміст правовідносин. **Удосконалювати** вміння логічно мислити, навички усних виступів, підготовки рефератів та повідомлень, аргументованого діалогу, уміння сприймати чужу думку, безболісно відмовлятися від свого хибного погляду. **Формувати** моральні пріоритети, які визнають людину найвищою цінністю, особистісні вольові риси. Сприяти **вихованню** доброзичливості, людяності, тактовності. Виховувати інтерес до знань, почуття гідності, відповідальності та обов'язку, громадянськості, поваги до прав інших людей, спрямувати пізнавальну активність студентів на самовдосконалення.

Питання для обговорення:

1. Право – особливий вид соціальних норм.
2. Поняття права та його ознаки. Функції права.
3. Джерела (форми) права.
4. Система права.

5. Нормативно-правові акти та їх види.
6. Систематизація правових актів.
7. Правовідносини: поняття, суб'єкти, об'єкти, зміст.

Практичне заняття № 5

Тема 3. Конституційне право як провідна галузь права України

Мета заняття. Ознайомити студентів із основами конституційного права України, загальними засадами конституційного ладу, народовладдям та формами його здійснення. Охарактеризувати види виборів та головні принципи виборчого права, громадянство та основні права свободи та обов'язки громадян України. **Удосконалювати** вміння логічно мислити, навички усних виступів, підготовки рефератів та повідомлень, аргументованого діалогу, уміння сприймати чужу думку, безболісно відмовлятися від свого хибного погляду. **Формувати** моральні пріоритети, які визнають людину найвищою цінністю, особистісні вольові риси. Сприяти **вихованню** доброзичливості, людяності, тактовності. Виховувати інтерес до знань, почуття гідності, відповідальності та обов'язку, громадянськості, поваги до прав інших людей, спрямувати пізнавальну активність студентів на самовдосконалення.

Питання для обговорення:

1. Конституційне право, його особливості та місце в системі законодавства.
2. Загальні засади конституційного ладу України.
3. Народовладдя в Україні та форми його здійснення.
4. Громадянство України як один з інститутів конституційного права.
5. Конституційні права, свободи та обов'язки громадян України.

Практичне заняття № 6, 7, 8

Тема 4. Основи цивільного права України

Мета заняття. Ознайомити студентів із цивільним правом, його джерелами та відносинами, що ним регулюються, суб'єктами та об'єктами цивільно-правових відносин, суттю права власності та формами його захисту, основними видами цивільно-правових договорів. **Охарактеризувати** такі інститути цивільного права як “зобов'язання”, “спадкування” та “цивільно-правова відповідальність”. **Удосконалювати** вміння логічно мислити, навички усних виступів, підготовки рефератів та повідомлень, аргументованого діалогу, уміння сприймати чужу думку, безболісно відмовлятися від свого хибного погляду. **Формувати** моральні пріоритети, які визнають людину найвищою цінністю, особистісні вольові риси. Сприяти **вихованню** доброзичливості, людяності, тактовності. Виховувати інтерес до знань, почуття гідності, відповідальності та обов'язку, громадянськості, поваги до прав інших людей, спрямувати пізнавальну активність студентів на самовдосконалення.

Питання для обговорення:

1. Цивільне право і відносини, що ним регулюються. Цивільні правовідносини. Суб'єкти та об'єкти цивільно-правових відносин.

2. Джерела цивільного права. Загальна характеристика цивільного законодавства України. Цивільний кодекс України.
3. Право власності в Україні. Захист власності.
4. Право власності юридичних осіб.
5. Загальні положення про договори.
6. Спадкування за цивільним правом.

Практичне заняття № 9

Тема 5. Основи трудового права України

Мета заняття. Ознайомити студентів із трудовим правом, його джерелами та відносинами, що ним регулюються, колективним та трудовим договорами, робочим часом та часом відпочинку, підставами та порядком звільнення з роботи. **Охарактеризувати** особливості застосування дисциплінарної та матеріальної відповідальності, праці молоді та порядку розв'язання трудових спорів. **Удосконалювати** вміння логічно мислити, навички усних виступів, підготовки рефератів та повідомлень, аргументованого діалогу, уміння сприймати чужу думку, безболісно відмовлятися від свого хибного погляду. **Формувати** моральні пріоритети, які визнають людину найвищою цінністю, особистісні вольові риси. Сприяти **вихованню** доброзичливості, людяності, тактовності. Виховувати інтерес до знань, почуття гідності, відповідальності та обов'язку, громадянськості, поваги до прав інших людей, спрямувати пізнавальну активність студентів на самовдосконалення.

Питання для обговорення:

1. Поняття, предмет, метод та система трудового права.
2. Джерела трудового права.
3. Трудові правовідносини.
4. Суб'єкти трудового права.
5. Колективний договір та трудовий договір.
6. Робочий час та час відпочинку.
7. Трудова дисципліна і дисциплінарна відповідальність.

Практичне заняття № 10, 11

Тема 6. Основи адміністративного та кримінального права України

Мета: Ознайомлення із поняттям адміністративних та кримінальних правовідносин.

Питання для обговорення:

1. Поняття, предмет та джерела адміністративного права. Принципи державного управління в Україні.
2. Суб'єкти адміністративного права. Державна служба в Україні.
3. Поняття адміністративного правопорушення та його ознаки. Адміністративна відповідальність. Види адміністративних стягнень. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності. Відповідальність за окремі види правопорушень.

4. Поняття кримінального права, його принципи, джерела та система. Поняття та ознаки злочину, його види та стадії.

5. Кримінальна відповідальність та її підстави. Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності. Вина та її форми.

Практичне заняття № 12, 13

Тема 7. Основи права природокористування

Мета: Ознайомлення із основами права природокористування

Питання для обговорення:

1. Основні поняття права природокористування.
2. Екологічна безпека.
3. Об'єкти та суб'єкти права природокористування.
4. Право власності на природні об'єкти.
5. Право користування природними об'єктами.

Практичне заняття № 14

Тема 8. Основи сімейного права України

Мета: Ознайомлення із основами сімейного та житлового права

Питання для обговорення:

1. Поняття шлюбно-сімейного права. Предмет правового регулювання. Поняття шлюбу. Умови одруження (взаємна згода, досягнення шлюбного віку). Перешкоди до укладення шлюбу. Порядок укладення шлюбу.

2. Шлюбний контракт. Припинення шлюбу (в односторонньому порядку, в органах ДРАЦС, в судовому порядку).

3. Юридичні наслідки припинення шлюбу.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «Право» виконується самостійно кожним студентом. Метою виконання КПЗ є оволодіння навичками застосування норм земельного законодавства України в процесі господарської діяльності. КПЗ оформляється у відповідності із встановленими вимогами. В процесі виконання та оформлення КПЗ студент може використовувати комп'ютерно-інформаційну технологію. Отримані студентом навички будуть застосовуватися ним у процесі виконання науково-дослідної роботи з даної навчальної дисципліни. Оцінка за КПЗ є обов'язковим компонентом екзамену і враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Види індивідуальних науково (навчально)-дослідних завдань:

- участь в інтернет-конференціях;
- конспект з теми (модуля) за заданим або власно розробленим студентом планом;
- реферат з теми (модуля) або вузької проблематики;

- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;
- розроблення навчальних та діагностичних тестових завдань (з теми, модуля, курсу);
- виготовлення схем, розроблення структурно-функціональних схем;
- написання есе, творчих завдань тощо.

Пропоновані варіанти КПЗ

1. Держава: її сутність і основні поняття.
2. Основні сучасні концепції держави.
3. Особливості формування державно-правових інститутів країн Європи.
4. Правова держава: її сутність і основні риси.
5. Походження і розвиток права.
6. Основні сучасні концепції права.
7. Формування державно-правової думки в Україні.
8. Правові системи в сучасному світі.
9. Правосвідомість як особлива форма правової освіти суспільства.
10. Співвідношення понять права свідомість та правова культура.
11. Юридичну відповідальність як одна із форм управління суспільством.
12. Алкоголізм, наркоманія, токсикоманія і правопорушення за формами юридичної відповідальності.
13. Злочин і покарання. Їх суть та правове вираження.
14. Історичні передумови розвитку конституційного процесу в Україні.
15. Система органів влади в Україні.
16. Державна символіка України.
17. Поняття, структура та функції органів виконавчої влади України.
18. Поняття, структура та функції органів судової влади України.
19. Поняття, структура та функції органів місцевого самоврядування в Україні.
20. Інститут президенства в Україні. Історія становлення.
21. Конституційний суд України. Поняття та функції.
22. Верховний суд. Поняття та функції.
23. Адміністративні послуги. Поняття та процедура їх надання в Україні.
24. Вплив цифрових технологій на розвиток права.
25. Юридична відповідальність неповнолітніх.
26. Особливості формування органів виконавчої влади та місцевого самоврядування за законодавством України.
27. Виборна система та виборчий процес в Україні.
28. Порядок обрання та повноваження Президента України.
29. Порядок формування та повноваження Верховної Ради України.
30. Порядок формування та повноваження Кабінету Міністрів України.
31. Конституційний статус державної мови і мов національних меншин в Україні.
32. Права людини і громадянина: етапи розвитку та становлення.
33. Права і свободи людини і громадянина в Україні в мирний період та у період воєнного стану.

34. Особисті немайнові права громадянина.
35. Окремі види цивільно-правових договорів.
36. Конкуренція і її значення для розвитку ринкових відносин на Україні.
37. Особливості трудових відносин в умовах воєнного стану.
38. Основні умови укладання і розірвання трудового договору.
39. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.
40. Шлюбний контракт як особлива форма сімейних правовідносин.
41. Поняття та види актів цивільного стану.
42. Поняття і методи забезпечення дисципліни праці.
43. Особливості трудової діяльності неповнолітніх.
44. Співвідношення понять піклування та опіка.
45. Повноваження органів виконавчої влади в управлінні природними ресурсами (земля, ліс, вода, надра).
46. Повноваження органів місцевого самоврядування в управлінні природним ресурсами (земля, ліс, вода, надра).
47. Цивільні правовідносини за законодавством України.
48. Господарські відносини за законодавством України.
49. Сімейні відносини за законодавством України.

7. Самостійна робота студентів

№ п/п	Тема та зміст самостійної роботи	Форма представлення
	Опрацювання лекційного матеріалу, законодавчих та нормативних актів, навчальної літератури, спеціальних джерел інформації. Підготовка есе за тематичними напрямками:	Підготовка есе з проблемних питань
1.	Місце і роль права в системі соціальних норм.	
2.	Риси, що відрізняють державну організацію від організації влади первісного суспільства.	
3.	Апарат держави і взаємодія держави і особи.	
4.	Співвідношення і взаємодія держави і особи.	
5.	Загальна характеристика основних галузей права.	
6.	Реалізація норм права. Правова норма: поняття, структура.	
7.	Конституційні права, свободи та обов'язки громадян України, гарантії їх дотримання.	
8.	Територіальний устрій України.	
9.	Загальна характеристика системи органів державної влади.	
10.	Цивільно-правові договори: поняття і види.	
11.	Цивільно-правова відповідальність: поняття, види та підстави.	
12.	Підстави припинення трудового договору.	
13.	Оплата праці.	
14.	Індивідуальний і колективний трудові спори.	
15.	Адміністративні правопорушення та їх суб'єкти.	
16.	Співучасть у злочині.	
17.	Обставини, що пом'якшують та обтяжують кримінальну відповідальність.	
18.	Порядок укладання шлюбу і створення сім'ї.	
19.	Опіка і піклування.	
20.	Права та обов'язки власників і наймачів житлового приміщення.	
21.	Поняття законності і правопорядку. Правомірна поведінка.	
22.	Правопорушення: поняття, види, ознаки і склад.	

23.	Обставини, що виключають злочинність діяння і відповідальність за дії, які зовні схожі на правопорушення.	
24.	Юридична відповідальність: поняття, принципи, функції та види.	
25.	Органи прокуратури.	

8. Тренінг з дисципліни

Тематика тренінгу

1. Розробляти основні правові навички командної роботи.
2. Оцінювання економіко-правових наслідків функціонування організації (підприємства).

Організація і проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
3. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. **Підведення підсумків.** Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Право» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- тестування;
- модульне тестування та опитування;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КПІЗ;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Право» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (КПІЗ)	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20 %	20 %	20 %	40 %

1. Опитування (тестування) під час заняття (Тема 1-3 по 10 балів) = 30 балів 2. Письмова робота = 70 балів.	1. Опитування (тестування) під час занять (Тема 4-8 по 10 балів) = 50 балів 2. Письмова (контрольна) робота = 50 балів.	1. Активна участь у тренінгу = 20 балів. 2. Написання КПЗ, на основі сформованих індивідуальних завдань = 50 балів. 3. Захист КПЗ = 30 балів.	1. Відповідь на 3 запитання, кожне з яких = 10 балів, а у підсумку = 30 балів 2. Практичне завдання = 70 балів
--	--	---	---

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1.	Пакет прикладних програм базових інформаційних технологій: <i>MS Office</i>	1-8
2.	Мультимедійне забезпечення викладання лекцій (проектор; <i>on-line</i> платформи: <i>ZOOM; Google Meet</i>)	1-8
3.	Система дистанційного навчання ЗУНУ <i>moodle.wunu.edu.ua</i>	1-8
4.	Телекомунікаційне програмне забезпечення (<i>Internet Explorer, Opera, Google Chrome. Firefox</i>) 1. www.rada.gov.ua – Офіційний сайт Верховної Ради України. 2. www.kmu.gov.ua – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. 3. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України. 4. www.court.gov.ua – Офіційний портал Судової влади України. 5. ww.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.	1-8

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Офіційний веб-портал Верховної ради України: нормативно-правові акти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 10.06.2022).
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. Офіційний веб-портал Верховної ради України: нормативно-правові акти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (дата звернення: 10.06.2022).
3. Кодекс адміністративного судочинства України: Верховна Рада України; Кодекс України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 10.06.2022).
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Верховна Рада УРСР; Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 10.06.2022).
5. Конституція України. Офіційний веб-портал Верховної ради України: нормативно-правові акти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 10.06.2022).
6. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-II // Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 10.06.2022).
7. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. Офіційний веб-портал Верховної ради України: нормативно-правові акти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 10.06.2022).
8. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. Офіційний веб-портал Верховної ради України: нормативно-правові акти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15> (дата звернення: 10.06.2022).
9. Про залізничний транспорт: Закон України від 04.07.1996 № 273/96-ВР. Офіційний веб-портал Верховної ради України: нормативно-правові акти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 10.06.2022).
10. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII. Офіційний веб-портал Верховної ради України: нормативно-правові акти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (дата звернення: 10.06.2022).
11. Про оренду землі: Закон України від 06.10.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text> (дата звернення: 10.06.2022).
12. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР. Офіційний веб-портал Верховної ради України: нормативно-правові акти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 10.06.2022).
13. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III. Офіційний веб-портал Верховної ради України: нормативно-правові акти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення: 10.06.2022) (дата звернення: 10.06.2022).
14. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Офіційний веб-портал Верховної ради України: нормативно-правові акти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 10.06.2022).

15. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 10.06.2022).
16. Цивільний процесуальний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 10.06.2022).

Основна література

17. Білоус З. Роль профспілок у сфері нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 3. С. 98-102.
18. Бойко М. Трудове право України: навчальний посібник. Київ, 2017. 392 с.
19. Бородін І. Л. Адміністративне право України: підручник / І. Л. Бородін. К.: Алерта, 2019. 548 с.
20. Бурима К. В. Індивідуальні трудові спори. *Право і суспільство*. 2022. № 3. С. 94-101.
21. Ємельянов В. П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : наук.-практ. посіб. Харків: Право, 2018. 142 с.
22. Іванов Ю. Ф., Іванова М. В., Куриліна О. В. Цивільне право України. Том 1. Навчальний посібник у 2 томах. Видання 2-ге доповнене і перероблене, 2019. 342 с.
23. Кравченко І. Трудове право України. Практикум. Київ, 2020. 476 с.
24. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Сімейне право» / Укл. І. С. Лукасевич-Крутник, Бутрин-Бока Н. С., Паращук Л. Г. Тернопіль. ЗУНУ, 2022. 168 с.
25. Правові проблеми сучасного сімейного права / Лукасевич-Крутник І., Майка Н., Стефанишин Н. та інші Монографія. ВПЦ «Економічна думка», Тернопіль, 2020. 182 с.
26. Слома В. М. Розмежування понять «особа», «суб'єкт», «сторона» у зобов'язальних правовідносинах. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія «Юридичні науки». 2019. Т. 30 (69). № 6. С. 51-55. URL: http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/6_2019/12.pdf.
27. Слома В. М. Участь представника у цивільних правовідносинах. *Актуальні проблеми правознавства*. 2020. № 4 (24). С. 119-123. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41974/1/%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B0.pdf>.
28. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
29. Теорія держави і права. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. І. Тетарчук, Т. Дяків, 2019. 184 с.
30. Утехін І. Б. Договір купівлі-продажу майнових прав: теорія та практика. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2018. Вип. 2. С. 196-205.
31. Чеховська І. В. Сімейне право: практикум / І. В. Чеховська, Л. О. Самілик. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 132 с.
32. Kodeks pracy. URL: <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2022/pozycja/1510>.
33. Kodeks cywilny Rzeczypospolitej Polskiej: Ustawa z dnia 23.04.1964. URL: http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU196401_60093/U/D19640093Lj.pdf (дата звернення: 01. 06. 2022).

Юридичні інформаційні ресурси Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

www.nbuv.gov.ua

- Електронний каталог НБУВ – література із фонду НБУВ з питань юридичних наук (*пошук за ключовими словами, авторами, роками видання, назвами та рубрикатором*). Перегляд нових надходжень.
- Наукова електронна бібліотека – повнотекстова колекція літератури юридичної тематики - кодекси, наукові видання, монографії, довідники, енциклопедії, словники, підручники, методичні посібники (*пошук за ключовими словами, авторами, роками видання, назвами та рубрикатором*). Див. також Наукову юридичну періодику України.
- Реферативна інформація – бібліографія та реферати наукових видань та публікацій у періодичних виданнях з питань права та юридичних наук (*пошук за ключовими словами, авторами, роками видання, назвами та рубрикатором*).
- Автореферати дисертацій – повнотекстова колекція авторефератів юридичної тематики (*пошук за ключовими словами, авторами, роками видання, назвами та рубрикатором*).
- Юридичні ресурси Інтернет – анотований тематичний навігатор Українськими ресурсами Інтернету для юристів (*пошук за ключовими словами, назвами ресурсів*). Див. також Інтернет-путівник по юридичних ресурсах України.
- Юридична бібліографічна довідка – архів бібліографічних довідок юридичної тематики за запитом віддалених користувачів (*пошук за ключовими словами, темами запитів, тематичним рубрикатором*). Завітайте також на сторінку Віртуальної бібліографічної довідки, де можна надіслати запитання бібліотекарю за темою, що вас цікавить.
- Електронні колекції – тематичні добірки оцифрованих документів із фондів НБУВ, присвячені історії правової думки України.
- Інформаційно-аналітичні матеріали – оперативні аналітичні матеріали з актуальних питань права України.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ З ПРАВОВОЇ ТЕМАТИКИ

Адреса веб-сайту:	Назва веб-ресурсу:
www.president.gov.ua	Президент України
www.rada.gov.ua	Верховна Рада України
www.kmu.gov.ua	Кабінет Міністрів України
www.ccu.gov.ua	Конституційний Суд України
www.scourt.gov.ua	Верховний Суд
www.sc.gov.ua/	Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ
www.arbitr.gov.ua	Вищий Господарський Суд України
www.ombudsman.kiev.ua	Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
www.rainbow.gov.ua	Рада національної безпеки та оборони України
www.minjust.gov.ua	Міністерство юстиції України
www.nplu.kiev.ua	Національна парламентська бібліотека України
www.uamedia.visti.net/golos	Газета «Голос України»
www.uamedia.visti.net/uk	Газета «Урядовий кур'єр»
www.pravo.biz.ua	Електронна бібліотека з правознавства